

מעטים שנפעמו מן העובדות, נפקחו עיניהם וחזרו בהם להתנצל בחייו או תיכף אחרי מותו (נפטר ביום כ"ז אלול תרנ"ו, בשנת הששים לתייו) — ולא נתקררה דעתם עד שעלו במנין לבקש מחילה על קברו.

אולם, לכפרה שלמה לא הגיעו, ואף אנו לא עשינו את המוטל עלינו. — על מה שעמדו מספידיו בימי אביו חזרו בהתלהבות ובחום כל הנואמים שהזכירוהו ב"אספת אזכרה רבתי" שנערכה לזכרו ע"י ועדי השכונות בראשות הרבנים, ראשי הקהל, מנהלי מוסדות תורניים וחלונים ובמעמד קהל רב, במלאת עשרים וחמש שנים לפטירתו ("דאר היום" כ"ז אלול תרפ"א, "הארץ" כ"ט אלול תרפ"א) — לא אספת אזכרה בלבד היתה זאת, כי אם וביחוד, אספת מחאה על שטרם כופר החטא של "וכיסינו את דמו", דמו של "ראש בוני ירושלים ומנהיגה". כולם טענו על החובה בכפרת החטא הזה והחטא של "ולא זכרו את יוסף", וישכחוהו — וגם השכיחוהו בשטה — דרישות שונות נדרשו והחלטות חשובות נתקבלו באסיפה זו — להנצחת שמו. ביניהן ההחלטה היסודית להוציא לאור את כל כתביו ותולדות מפעליו וכו', בספר גדול וכמו"כ לקרוא רחוב בירושלים על שמו. (כתב ההחלטה של ועדי השכונות המלא הובא ב"דאר היום" מיום כ"ד אדר ב' תרצ"ב).

אני תקוה כי בהוצאת הספר יעשה מעשה רב ערך וראשון להצגת "אבי הבנין בארצנו" ר' יוסף ריבלין, בפני הדור החדש. באור ההיסטוריא האמתית, ולזקנים שהכירוהו ישמש הספר פיצוי מה על תביעותיהם המתמידות "לכפרת החטא" ולהחזרת זכויותיו וזכויות אבותיו שנגזלו מהם בזדון. — ולמקור זכרונות של עבר גדול ורב תלאות כאחד לתולדות הישוב בכלל.

אלטיר דוב ווישנצקי.

"ענינו ואמרנו: הנה האב והפטרון של ירושלים"

הגאון ר' יעקב משה חרלפ שליט"א.

"זוכר אני את האדם הדגול רב הפעלים הרה"ג ר' יוסף ריבלין ז"ל, את תואר פניו האציליים, בעת אשר עבר על חצר ריה"ח ז"ל. עת שלמדתי בילדותי בהת"ת עץ-חיים, ועדיין ניצב לנגד עיני את אשר התרשמתי אז, כי עובר לפני איש אשר דאגת הכלל קוננת בקרבו שרעפי לבבו מתרוצצים בקרבו, איך להיטיב ולהרים את המצב, להוציא